

शब्दार्थः (Word Meanings)

एकदा	एक बार	(once)
अतीव	बहुत अधिक	(very much)
शरेण	बाण से	(by arrow)
यतो हि	क्योंकि	(because)
परिचर्याम्	सेवा	(service)
रक्षकः	बचाने वाला	(protector)
अविध्यत्	बेध दिया	(wounded)
निर्णयम्	फैसला	(decision)

अत्र	यहाँ	(here)
अपि	भी	(also)
आहतः	घायल	(struck)
घातकः	मारने वाला	(killer)
हंसः	हंस	(swan)
श्रुत्वा	सुनकर	(after hearing)
विद्धः	बिंधा हुआ	(stabbed)
श्रेष्ठः	उत्तम	(better)

अभ्यासः

संकलनात्मकं मूल्याङ्कनम् (Summative Assessment)

1. पठत पुनः लिखत च (Read and write again)

एकदा अत्र अतीव तु अपि यतो हि च अतः एव
.....

2. उचितम् उत्तरं चिनुत (Tick mark the correct answer)

(क) सिद्धार्थः कुत्र भ्रमति स्म?

(i) राजमार्गे (ii) तडागे (iii) उपवने (iv) भवने

(ख) सिद्धार्थस्य भ्राता कः आसीत्?

(i) देवसेनः (ii) देवदत्तः (iii) देवधरः (iv) देवसिंहः

(ग) देवदत्तः कम् अविध्यत्?

(i) मयूरम् (ii) कुक्कुरम् (iii) शुकम् (iv) हंसम्

(घ) हंसस्य रक्षकः कः आसीत्?

(i) सिद्धार्थः (ii) देवदत्तः (iii) नृपः (iv) व्याधः

(ङ) हंसः कुत्र अपतत्?

(i) बहिः (ii) परिसरे (iii) भूमौ (iv) गृहे

शब्दार्थ

अभ्यास

प्रश्न - एकपदैः उत्तरत -

1. उपवने कः भ्रमति स्म ?

सिद्धार्यः

2. खगानां कल्पवं कीदृशम् आसीत् ?

मधुरम्

3. हंसम् कः अविध्यत् ?

देवदत्तः

4. केन विध्यः हंसं भूमौ अपतत् ?

शरेण

5. हंसस्य परिचर्या कः अकरोत् ?

सिद्धार्यः

प्रश्न पूर्णवाक्येन उत्तरतः -

(क) देवदत्तः किम् अकरोत् ?

देवदत्तः शरेण आकारो एकं हंसम् अविध्यत् ।

(ख) हंसस्य रक्षकः कः आसीत् ?

हंसस्य रक्षकः सिद्धार्थः आसीत् ।

(ग) कयोः मध्ये विवादः अभवत् ?

सिद्धार्थस्य देवदत्तस्य च मध्ये विवादः अभवत् ।

(घ) देवदत्तः नृपम् किम् अकथयत् ?

देवदत्तः अकथयत्, "अहं स्वश्रेण हंसम् अविध्यत् अतः

हंसे मम अधिकारः अस्ति"।

(ङ) सिद्धार्थः नृपम् किम् अकथयत् ?

सिद्धार्थः अकथयत्, "अहं स्वपरिचर्याया अस्य हंसस्य प्राणरक्षाम् अकरोम् अतः हंसे मम अधिकारः अस्ति ।

(च) नृपः किम् निर्णयम् अकरोत् ?

नृपः निर्णयम् अकरोत्, "एषः हंसः तु सिद्धार्थस्य एव यतो हि सः अस्य रक्षकः अस्ति ।"